

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 8 korona
 Egészévre 12 „
 Vidékre: Negyedévre 5 „
 Egészévre 20 „

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Vászlió József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Már dolgozni kellene . . .

— jun. 30.

A mai napon ismét megnyílik a képviselőház. Bemutatkozik az új miniszterelnök. Horvát bán volt közel husz esztendeig; ma az ország kormányának feje.

A nemzet aggódva néz a harminc milliónál többbe került új országház felé. Nem azt vizsgálja, miféle ember az új vezér? nem azt kérdezi, hosszú életű lesz-e kormányzása? hanem arról vagy az aggsága a magyar nemzetnek: vajjon elültek-e már a viharok? s kezdődik-e már végre valahára a munka?

Kétségbeejtő, ha a súlyos gazdasági viszonyok közt sanyol, a nehéz megélhetés gondjaiban, küzdelmeiben már-már elfásult, kedvetlen nemzet visszatekint az országgyűlés nyolc hónapi történetére. Mily sivár meddség! mily hazafiatlan önzés! mily vérlázító dologtalanság!

Az ország ügyei ziláltak; itthon és odakint ezer a sürgős elintézési való. A kor követel, a haladás törvénye parancsol, az idő sürget . . . és a képviselőház nyolc hónap óta nem dolgozott semmit. Esmék for-

rongásától izzó a levegő; gazdasági társadalmi és nemzeti kérdések zaklatják a lelkeket . . . és a képviselőház nyolc hónap óta nem csinált semmit.

Életbevágó javaslatok hevernek a Ház asztalán . . . és a képviselőurak csak veszekedtek eddig; de semmit se dolgoztak.

A mult esztendőben, 1902. október 8-án volt az első ülés a mesés fényű új országházában. Szerencsétlenül kezdődött az új hajlékban mindgyárt az első ülés.

Apponyi Albert gróf, a Ház elnöke ünnepi beszédre készült. De nem mondta el; mert durva, nyers hangú albazafiak vad ordítózással szentelték fel a törvényhozás új csarnokát.

Es ki mint vetett, úgy aratott, ez a szerencsétlen képviselőház áldatlan marakodások, majdnem a hazaárulásig menő bűnös, pöffeszkező obstrukció viharába temette, tiporta a nyolc hónap óta tartó ülésszak minden munkáját.

Vajjon mehet-e ez így tovább? Nem, nem, ez tovább nem tarthat!

A nemzetet hazug jelszavakkal, nagyképű, lelketlen kortes-rikácsolással, nemzeti vívmányok tárogató-

követelésével elbolondították, feltűzelték. De a nemzet felocsudott a vásári mókázás szemébe szórt mákonyos mámorából és most már tisztán lát és nem hisz többé.

Tisztán látja, hogy amit a nagy hazafiak, a dicső műhősök ígértek, abból semmi sincsen. És nem hiszi többé, hogy a nemzetiszín gatyába öltözködés, a nemzeti szín tokossal való hadonázás az igazi hazafiság s a képviselők igazi hivatása.

A nemzet nem törődik már se horvát bánnal, se Kossuth Ferencel; a nemzet torkig van már az éretlen Zoltánok és a falánk Gézák hiuságaival és hastáncával. *A nemzet azt követeli a képviselőktől, hogy végre valahára dolgozzanak.*

Nem vagyunk jövőbe látó jócsok; tudjuk, hogyan alakulnak tovább a politikai viszonyok a legújabb béke Noé-bárcájában. De az ország négy tája felől harsog felénk a felriadt nemzet követelése, hogy most már dolgozni kellene . . .

Ma megnyílik ismét a képviselőház.

Bemutatkozik az új miniszterelnök.

De tul zenén, tul sip-dobon zug-

Khuen-Héderváry Károly gróf.

E napokban sokan kérdezték: vajjon Khuen-Héderváry gróf, Magyarország új miniszterelnöke szabadelvű vagy konzervatív? vajjon a kormányzásban erőszakot vagy a türelmességet kedveli-e? vajjon inkább a nemzeti hazafiakhoz vagy pedig a kozmopolitikához tartozik-e? Ő is azon államférfiak iskolában tanult, kik mindenkor és mindenek fölött az aktuális politikai célt tartják szem előtt.

E cél elérését a bán nem elvektől vagy politikai dogmáktól teszi függővé, hanem az emberektől és viszonyoktól, melyekkel dolga van. Khuen-Héderváry gróf az oportunisták közé tartozik, persze nem azok közé, kik Macchiavellit félreértve, azt hiszik, hogy a politikában még a legrosszabb eszköz is megvan engedve jó célok érdekében. Az olyan államférfi, a ki mindig, minden megfontolás nélkül liberális, az államot könnyen tönkretelheti: a makacs, önféjű konzervatív pedig végre is elzárna az ország határait minden haladás elől. A folytonos erőszak a népeket zendülésre ingerli;

ellenben mértéktelen béketűrés elbizakodottságra vagy tétlen megadásra vezet. Magyarországon Széchenyi, Deák, Andrássy példáját kell követendőnek választani, mert bármily különbözőek voltak is mint emberek és államférfiak, eltalálták a helyes utat, melyet koruk Magyarország érdekében kívánt.

Ez okból helytelen az a kérdés is: vajjon Khuen-Héderváry gróf Magyarországot úgy fogja-e kormányozni, mint Horvátországot? Bizonyára nem, mert elvégre is Horvátországot vagy Boszniát nem lehet úgy kormányozni, mint Magyarországot.

Inkább azt kellene kérdezni: hogyan történhetett, hogy Khuen-Héderváry gróf mint horvát bán majdnem husz évig tarthatta magát? A zágrábi követet kétségkívül nem valami sikos, de némelykor nagyon forró szokott lenni. A horvát hevesvérű nemzet, mely jobb szeretet kívánni, mind adni. A haladás és változás utáni vágy a horvátoknál nagyon élénk s azt majd mérsékelni, majd támogatni, de mindenkor biztos kézzel vezetni kell. A jó bánnak tehát nemzeti

érzelmeik és áramlatok iránt finom érzékel kell bírnia. A nép jó és káros mozgalmait idején észre kell vennie, azután pedig előmozdítólag vagy elhárítólag kell közbelépnie, mielőtt még a felindulásból robbanás válnék. Khuen-Héderváry gróf nem lehetett volna ennyi ideig bán, ha minden alkalommal oly világos elmét és kitűnő tapintatot nem tanusított volna, ha némelykor az erélyt a kiméletlenségig, — a türelmet az önmegtágadás legszélsőbb határáig nem alkalmazta volna. Mindig az ország legszorgalmasabb hivatalnok maradt; kötelességtudása majdnem oly példabeszéddé vált, mint királya iránti hűsége és odaadása. Az emberek megbírálásában rendszeren enyhe és elnéző; ellenségeivel való elbánásában azonban kemény és kérlelhetetlen is tudott lenni.

Zágrábban szemére vetették, hogy optimista és a legnehezebb dolgokat is nagyon könnyen veszi. Még nem ismerünk olyan jeles államférfiut, a ki melancólikus lett volna. Eppen oly kevésbé találó az annyiszor hallott szemrehányás hogy Khuen-Héderváry gróf kellenél is

Tavaszi újdonságok!

szolid árak mellett.

Női és gyermek felöltőkben, nap és esernyőkben, selyem, gypju és mosóblouzokban, övök és nyakdiszkekben, kosztümök és zsuponok, nagyválasztékban beszerezhetők

DARVAS TESTVÉREK-nél
 női- és gyermek felöltők áruházában
 Főter, a Hungaria kávéház mellett

a nemzet szava: már dolgozni kellene!...

E pillanatban nem ismerünk nem látunk pártokat, kormányt, ellenzéket.

Mind a 453 országgyűlési képviselőnek együtt, egyszerre szól a nemzet intó szava:

— Már dolgozni kellene!...

— jun. 30.

— **Kossuth Ferenc lást euch sagen...**

Ily című vezércikkben ír hihetetlen ostobaságokat a *Wiener Allgemeine Zeitung*. Orcapirító vakmerőséggel és bárgyu tudatlansággal azt állítja, hogy a régi Kossuth-nóta himnusza a felségsértésnek és annak a forradalomnak melyben a félvezetett magyar nép fellázadt a dinasztia ellen.

Az ember mikor az ilyesmit elolvassa, nem tudja hamarjában: boszankodják-e? vagy nevesen?

Midőn a félvezetett nép fellázadt a dinasztia ellen: ez a mi szent szabadságharcunk hivatalos elnevezése Bécsben. Jó ezt el nem felejteni!

De ha már a bécsi lapok mérgükben politikai célokra lefordítják és vezércikkbe szövik népdalainkat, ajánljuk figyelmükbe a *Mégis huncut* kezdetű. Pompásan illenek legközelebb a *Neue Freie Presse* vezércikkének élére:

Und doch ist Hundskerl der deutsche!

KÖZIGAZGATÁS.

A tizenhatmillió kölcsön.

A jog- és pénzügyi és a gazdasági bizottság együttes ülése.

— jun. 30.

Ünnepélyes és méltóságteljes lefolyása volt tegnap a város jog- pénzügyi és gazdasági bizottsága együttes ülésének. Az ülésen, mely d. u. 4 órakor vette kezdetét a város nagytanácsstermében, Kovács József polgármester elnöklése mellett, jelen voltak: Puky Gyula főispán,

Vecsey Imre, Simonffy Imre, Kiss Albert, Dr. Kenézy Gyula. ifj. Schwarz Vilmos, Dr. Bakonyi Samu, Ábrahám László, Berényi Gábor, Rickl Antal, Debreceni Lajos, Horváth István, Óry Mihály, Kertész István, Nagy Sándor, Szentessy János, Jobbágy János, Viski Sándor, Mórícz Ferenc, Polgári Bálint, Aczél Géza, Jámbor János, Oláh Károly, Körner Adolf, Csóka Samu, Vargha Károly, Udvarhelyi Géza.

A nevezetes ülésen a város nagyszabású, gyökeres s immár elmulaszthatatlanul szükségessé vált fejlődése érdekében az együttes bizottság a tanács által eléje terjesztett és közélokra felveendő 16 millió kölcsön tervezetét általánosságban a tárgy nagyságához és a bizottság méltóságához illően örömmel és lelkesedéssel elfogadta.

A kölcsön hova fordításának részletes tárgyalásánál is a csatornázás és vízvezetékügyének kivételével többi minden tételt egyhangulag s majdnem módosítások nélkül fogadott el a két bizottság.

A város nagyarányú fejlődése szempontjából a bizottságok ez együttes ülése mindenestre emlékezetes marad.

Azt, hisszük, hogy ezek után a kölcsön ügye mielőbb a közgyűlés elé fog kerülni, a mely azt sürgősen elfogadja, hogy a tervbe vett alkotások, és munkálatok mielőbb megkezdhetők legyenek.

Kívánjuk, hogy — úgy legyen! örök dicsősége lesz a jelennek a — késő jövőben helyesen ítélkezők előtt!

*

Az ülés lefolyásáról részletes hirdetésünk im ez:

Délután 4 órakor nyitotta meg Kovács József polgármester az ülést. Üdvözölte s megnyitotta az ülést abban a reményben, hogy a 16 millió kölcsön ügyében az együttes bizottság sürgős és egyöntetű határozatot fog hozni, hogy azután a tervezet szintén sürgősen a közgyűlés elé terjeszthető legyen.

A polgármester rövid bevezető beszédét az együttes bizottság lelkes éljenzéssel fogadta.

A tervezet általánosságban.

Aztán Vecsey Imre mint előadó vette át a szót s előterjesztette általánosságban a felveendő kölcsön hova fordításának és a kölcsön fedezésének tervezetét.

Előterjesztésének megokolásául különösen kiemelte, hogy a város minden rendű s immár el nem mulasztható közművelődési szükségleteit esetről-esetre való toldás-foldással végleg és jól megoldani nem lehet. Szükségessé vált tehát egyszer már — számba véve a jelenlegi olesó pénzügyi viszonyokat — a gyökeres újítást észszerű és megfelelő hatalmas pénzügyi művellet segítségével megoldani.

Kérte tehát a bizottságot, hogy a kölcsön tervezetét általában fogadja el.

Dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő örömmel járult e nagyszabású művellet elfogadásához, azt általában el is fogadta; kívánta azonban, hogy ez alkalommal — épen az olesó pénzügyi viszonyok miatt — a város régi adósságai is egyidejűleg olesóbb kölcsönökké konvertaltassanak.

Kovács József elnöklő polgármester kijelentette, hogy a régi kölcsönök olesóbbakká konvertálása e pénzügyi művellet keretébe fel van véve, kérte a kölcsön-tervezet általában való elfogadását.

Simonffy Imre rövid felszólalásával a tervezet általában elfogadta.

A bizottság erre a tizenhat millió kölcsönt általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás.

Azután részleteiben tárgyalták le a kölcsön ügyét.

Iskoláztatás rendezése.

A nagy kölcsönből az elemi iskoláztatás rendezésére előirányzott 739 100 koronát az együttes bizottság minden tárgyalás nélkül változatlanul fogadta el, mert a kölcsönt már a közgyűlés előzőleg elfogadta s így az újabb tárgyalás alapjául nem szolgálhat.

Csatornázás és vízvezeték.

A tanács e célra 2.700.000 koronát irányzott elő.

inkább szabad folyást enged az eseményeknek és nincs oly rossz helyzet, melynek, vigasztalásul vagy rezignációból, valami jó oldalát ne látná. Baj az, ha valaki — főleg rendes és nyugodt időben — a maga erejét túl becsüli, mivel emberek és viszonyuk a maguk természetes útján haladnak, melyet az államférfiúnak gyakran csak kihatásolni szabad, de akadályozni alig lehet. Khuen-Héderváry grófnak az a jó tulajdonsága is megvan, hogy ugyanazon egy tárgyról akár tízféle véleményt is meg tud halgatni, a nélkül, hogy magát az utolsóknak alávetné. Mindig megőrizte ítélőereje tisztaságát, melylyel a legjobbat kitalálta. Barátai közzül azokat becsülte leginkább és leghosszabb ideig, kik lehetőleg távol tartották magukat minden befolyásolástól. A hízogók és stréberek láttára is hamar elfogja a borzongás; szeret a dicsérettel és kitüntetéssel fukarkodni, mivel ő maga a megtestesült kötelességtudás, mindenkitől megkívánja, hogy kötelességeit önfeláldozóan és becsületesen teljesítse.

Azonban beszéljünk ez emberről is ki a politikus vértetében rejlik. Félre

a vértéttel; ne attilát adjuk rá, hanem frakkot, mert Khuen-Héderváry európai ember, valódi gentleman. Persze nem olyan értelemben, a hogyan a mi nemzeti Kaszinónk, vagy egy párisi klub katekizmusában le van írva, hanem mint egy angol ember, ki magát Ausztria-Magyarországban honosította.

A gróf anyja — egy rendkívüli tulajdonságokkal bíró hölgy — fiait self-mademanekké nevelte, ápolta bennük az az általános emberi érzéseket és arra oktatta őket, hogy mégis csak a jó és derék emberek viszik az életben leg-tobbre.

Khuen-Héderváry grófnak sok van a charmeur jellemvonásaiból. A legelső találkozásnál minden ember azt találja, hogy a gróf szeretetreméltó, vig kedélyű ember, ki úgy tud viselkedni, hogy aki beszél vele, azt: hiszi: óhajtságának teljesítése kilátásba van helyezve, vagy hogy ugyanazon véleményben van az is. Az ember alig hinné, mily könnyen juthat okos ember hírébe, ha az emberekre azt a benyomást tudja tenni, hogy velük mindig egy nézetben van. Ne gondoljuk hogy Khuen-Héderváry gróf az ilyesmit

tettetésből vagy elővigyázatból teszi. Belső valójában mégis csak határozott, harcatermett természetű, persze csak úgy hogy vastag a nyaka, de fejével a falnak nem szokott nekimenni. Sok van benne a diplomatából és így gyakran megtörtént, hogy nagyon okos emberek éveken át sem jöhettek rá, mikéat vélekedik a bán valami ügyről.

Khuen-Héderváry gróf soha sem volt köznapi társadalmi ember. Zigrábi palotájában és hédervári kastélyában mindig előkelő házat vitt, mely jóbarátoknak nyitva állt s oda mindenki szivesen eljött újra is, mert neje, Teleki Margit grófnő, a nőiség fenkölt és sziveket hódító típusa, minden látogatót megigézett. Kedélyesebb és bensőbb, a szerezett s a fegyelem szellemétől óvott család életet gondolni is alig lehet, mint a milyen a hédervári kastélyban folyik, a hol egyszerű, de előkelő fényvel diszített szobák faliról királynők és főhercegnők, fejedelmek és grófok arképei tartják ébren a mult századok szellemét.

HEUREKA!

Nincsen többé elhalványodás! Régi, de javított másolási módunkat követve csakis tartós fényképeket készítünk. Bizonyítja még az 1865-ben kiadott munkáink teljes épsége.

GONDY és EGEY.

Dr. Bakonyi Samu e tárgynál arra kérte a bizottságot, hogy elvben a felvett összeget tartásuk fenn a nagy kölcsön keretén belül, de a művelői végrehajtását tartásuk függőben, mert tudomása szerint a kérdést a kormány is tárgyalja s a csatornázások és vízvezetékek létesítését országosan és állami uton kívánja végre hajtani, épen közegészségügyi fontos szempontokból. Várjuk tehát meg az állami intézkedés eredményét, hátha előnyösebben hajthatjuk végre a magunk e részbeni dolgát.

Többek felszólalása után Puky Gy. főispán is hozzájárult Bakonyi Samu dr. javaslatához, annál inkább, mert azt hiszi hogy a csatornázás és vízvezeték ügyének állami uton és országosan rendezésekor ez ügy finanszírozásánál reánk is előny háruul.

A bizottság a kölcsönt elvben elfogadta, a munkálat végrehajtását a fenti értelemben függőben tartja.

Módosítás nélkül elfogadták az ispotálylappos 190.000, a gazdasági intézeti épület visszaváltására 130.000, az erdei vasút megvételére és kiépítésére 230.000, az önkéntes iskola építésére 43.000, a katonai beszállásolás rendezésére 60.000, a katonai csapatkórház felépítésére 160.000 koronában előirányzott kölcsön összeget.

Kölcsön konvertálás.

A házipénztár kisegítésére felvett függő kölcsön konvertálására 320.000 korona lett előirányozva. Miután ennek fedezésére a guti magfák eladásából 200.000 korona már befolyt a kölcsönből a 320.000 korona kikerekítésére még 120.000 koronát fogad el a bizottság s javasol a közgyűlésnek elfogadásra.

A torna egylettől megvett 3 kölcsön konvertálására 34.345 kor. 50 fillér lett elfogadva.

Bővítések, építések, új beruházások, tűzbiztosítás.

A város közevetének kibővítésére 250.000, a városháza kiépítésére 300.000 városi muzeum és közművelődési palotára Puky Gyula lelkes felszólalása mellett 100.000, a városi szegényház kibővítésére 40.000, a temetők rendezésére 220.000, a közkórház kibővítésére 240.000, a jéggyár bővítésére 45.000 s végül a város vagyonának tűzbiztosítására önbiztosítás útján 200.000 korona kölcsön felvételét felvenni javasolja a bizottság a közgyűlésnek.

Szükségletek.

Az új alkotásokra felveendő kölcsönök után a szükségletek tárgyalására került a sor.

E címen gazdasági és ismétlő iskolákra 100.000, a babaképző intézet építésére 150.000, a vágóhid kibővítésére 160.000 korona kölcsön elfogadását javasolja a bizottság a közgyűlésnek.

Alapítvány a siketnémáknak.

Majd Puky Gyula főispán szólalt fel és az ügyszeretettől áthatott meleg szavakban kérte a bizottságot tegyenek 20.000 koronás alapítványt — hasonlóan mint Hajdumegye — a Siketnémák Egyesületének céljaira.

Dr. Bakonyi Samu a főispán előterjesztéséhez hozzájárult; de egyidejűleg kérte, az ev. ref. felsőleányiskola céljaira a város által már megszavazott alapítvány kifizetését is, főleg most e nagy pénzügyi rendezkedés alkalmából.

Simonffy Imre szintén hozzá járult sőt köszönetet nyilvánított a siketnéma

egyesület létesítésében sokat fáradozott Puky Gyula főispánnak és Oláh Károly tanácsnoknak.

A bizottság a siketnémák céljaira 20.000 koronás alapítvány tételét elfogadta.

A székelyhidi vasut.

Simonffy Imre a székelyhidi vasut kiépítésére közgyűlésileg már megszavazott 40.000 korona kiutalását kérte.

Aczél Géza előterjesztette, hogy nem a városon mult ez összeg kiutalása, hanem Biharmegye ellenállásán.

A bizottság a 40.000 korona kiutalását megtagadja.

Az ev. ref. felsőbb leányiskola alapítványa.

Dr. Bakonyi Samu és Kiss Albert az iránt szólalnak fel, hogy az ev. ref. felsőbb leányiskolának régebben megszavazott 500.000 koronás alapítványát e kölcsön keretén belül utalják ki.

A bizottság ahhoz hozzájárult.

A nagy kölcsön konvertálása.

Kovács József, Vecsey Imre, Kiss Albert és dr. Fehér Ferenc felszólalására végül elhatározta a bizottság, hogy a kölcsön megszerzésére a tanácsot szabad intézkedéssel bizza meg, úgy, hogy a tanács annak eszközzésére jóbelátása szerint bizottságot hívjon össze. Továbbá intézzen a hazai pézintézetekhez felhívást a kölcsön ajánlás céljából.

Eljárását a tanács a közgyűlésnek fogja jóváhagyásul előterjeszteni.

A jegyzőkönyv hitelesítésére a polgármester Kenézy Gyula dr., Kiss Albert, Horváth István és Riekl Antal bizottsági tagokat kérte fel.

Végül elnöklő polgármester köszönetét fejezte ki az ügy iránt jelenlétével is érdeklődő Puky Gyula főispánnak és a bizottság összes tagjainak.

A nagy fontosságú ülés ezzel este 7 órakor lelkes éljenzés között véget ért.

× **Tanácsülés.** A városi tanács Kovács József polgármester elnöklete alatt tegnap délelőtt 9 órától déli 1 óráig rendes tanácsulást tartott. Az ülésen az összes felmerült folyó ügyeket intézték el.

EGYHAZ és ISKOLA.

Árvaügyi bizottsági ülés. A debreceni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága juni 30-án d. u. 5 órakor az egyház tanács-termében ülést tart, melynek tárgyai: folyó ügyek és a félévi nagy segélyek kiutalványozása.

A német egyetemek látogatottsága. A legutolsó statisztika szerint a huszonegy németországi egyetemnek látogatottsága a következő volt: Berlin 5781, Bon 2491, Borszló 1794, Erlangen 937, Freiburg 1962, Glessen 1092, Göttinga 1441, Greifswald 798, Halle 1741, Heidelberg 1671, Jena 841, Kiel 1052, Königsberg 948, Lipese 3605, Marburg 1305, München 4696, Münster 1211, Bostock 520, Strassburg 1121, Tübingen 1506, Würzburg 1300. Fakultás szerint van: 11,351 jogász, 6983 filológus, 6204 orvosnövendék, természettudományi szak 5849, evangélikus theologus 2207, kath. theologus 1580, gyógyszerész 1103, államtudományi és erdészeti szakhallgató 953, mezőgazdász 921, fog és állatgyógyászat 661.

Szókimondás.

— Tanuljunk oroszul. —

Most megint kétségbe ejtek egynehány embert.

Valami indítvánnyal akarok elő állani, a miről eleve tudom, hogy nem fogják elfogadni.

A gimnáziumi tantárgyak között tekintélyes helyet foglal el a nyelvtanítás. Tanítunk latin, görög, német nyelvet.

A latin és görög nyelv tanítását megokolják a klasszikus műveltség szükségességével.

Helyben hagyom. Ebben a klasszikusan nem klasszikus világban nem árt egy kis klasszicizmus.

Ámbár nem értem, hogy ha azt a diákot megtanítanak tökéletesen 8 év alatt heti 7 órában latinul beszélni: mit csinálnának a latin klasszikusokkal, mert hogy ott bizony bizonyos dolgokat találának, a mi nem nekik való, az letagadhatatlan tény.

De hát hagyjuk ezt!

Menjünk tovább!

A német nyelvet tanítjuk, mert szükségünk van egy modern nyelv ismeretére!

Ez is igaz, hanem hát miért állunk meg a fele uton?

Az élő nyelvek tanításánál mi az irányadó szempont?

Az illető nyelv irodalma első sorban s az illető néppel való érintkezés másodsorban.

Nos pedig a mi az elsőt illeti, az általános elismert dolog, hogy bár a német elég „gründlich“, de azért akár tudományos, akár szépirodalmát vesszük is szemügyre, az angol és a francia meg az olasz mellett hátra marad.

Nem német ellenes irány beszélni belőlem, de már csak az angol világhatalmi állásánál fogva is, ha nem nézem tudományos eredményeit, előbb áll.

És mi mégis a német nyelvvel öljük jó magyar véreinket.

És most lássuk a másik szempontot. Az érintkezés szempontját.

Északon szlávok laknak mellettünk. Keleten szlávok laknak, délen s hozzá természetes terjeszkedési szempont, akár hatalmi, akár ipari, akár kereskedelmi tekintetből nézzük, újra szláv nép fajjal találkozunk, nyugaton az ugynevezett Ausztria szintén szláv állam, melyben a németiség uralmát csak erővel tudják fenntartani!

Igaz-e ez vagy nem? Bizony igaz. Mi szlávoktól vagyunk körül véve, igen sok szláv lakik a mi országnubban magában is.

Az egész történelmünk 1516-ig szláv érintkezéssel van tele, mi reánk erős szláv hatás érvényesült s mi erősen hatottunk a szlávokra. Jövő életünk, politikánk, kereskedelmünk, iparunk mind a szlávok felé irányul (józan politika mellett).

És mi mégis csak a német nyelvet tanítjuk.

Franciaország nagy nemzeti ellenében van a némettel, Németország harcát a franciával ismerjük s kölcsönösen tanulják egymás nyelvét. Jó politikából.

Ez a viszony van az angol s francia között is!

Csak mi nem tudunk józanul gondolkodni!

És ugyan mi eilen érve van annak, hogy mi a gimnáziumba behozzuk egy szláv nyelvet rendes kötelező tantárgyul?

UJ!

Kelmefestő és vegyszeti ruhatisztító intézet

nyílt meg **Battányi-utca 2. sz.** alatt Szabó Emma ónagys. házába. **Festésre elvállalunk mindenfélét** férfii és gyermekruhákat, függönyök, sőt butorszővetek is. A ruhák egészben festetnek, csak a mintázással vagy átalakításra szánt ruhák fejtetnek el. — **Rendkívüli szolid árak!** Gyors feldolgozás! Műhely Vár-utca 7. szám. Szives pártfogást kér:

Konecz J. és Társa.

Talán egyetlen egy érvet tudnak felhozni, a mely eleve hamis kiindulási pont.

A nemzetiségi elvet! Pedig nincs igazuk. A nyelv tudással ha a nevelés magyaros, nem tettünk még senkit rossz magyarrá.

Es ezer ok van mellette. Az érintkezés sokasága, a földrajzi helyzet, a politikai kapcsolat, a jövő kérdése.

Es a műveltség szerzés terén sem volna megvetendő tőke.

A mit az orosz irodalom most produkál, az mind ős erő, oly ős erő, a melyet siet megragadni egész Európa, s ülteti át a maga kertjébe, hogy felfrisítse vele magát. Nagy, hatalmas erő az, a melylyel jobb most első jelentkezésében megismerkedni, hogy ismerjük jól, mert ha egyszer teljes erejével, mint ismeretlen elénk áll, úgy járunk vele, mint Batu khánnal jártunk, és a hogy velünk járt nyugat Európa... azért, mert nem ismert bennünket...

Es oly óriási ellentét sincs közöttünk! A legszomorubb napjainkban is mikor mint ellentél állottunk szemben, rokonszenvet találtunk náluk! Nem egy hősiünetet a győző ellentél szava szabaddított meg a felül kerekedett levett ellentél, bosszujától.

Es az óta is meg van a rokon érzés: Rákóczi kardja elég bizonyíték reá!

Es ennek a népnek, az oroszoknak nyelvvel boldogulni lehet az egész környező szláv világon.

Ezer ok van mellette s érdemleges ok egy sincs ellene.

Es azért mégis elzárkózunk tőle.

De hát régi igaz közmondás ám az: maga kárán tanul a magyar!

Majd ha egyszer megtanultuk, hogy ennek a nyelvnek a nem ismeréséből több kárunk van, mint a német tudásból hasznunk, akkor majd talán elő vesszük, de vajjon nem lesz-e késő akkor?

A Szabadság olvasóihoz.

Az 1903-ik év második fele kezdődik július 1-én.

Bizalommal és nyugodt lélekkel fordulunk az új félesztendő küszöbén Debrecen város művelt olvasó közönségéhez: a Szabadság beváltotta ígéreteit és beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

A Szabadság ma már oly lapja Debrecen város közönségének, mely teljesen egyértékű a fővárosi sajtó elsőrendű ujságjaival.

A Szabadság értesüléseiben pontos és megbízható, irányában és szellemében nemzeti, irodalmi szinten álló.

A Szabadság politikai, közéleti, társadalmi s hírszolgálati összeköttetései oly kitünőek, hogy az események sodrában is ki tudja elégiteni a jogos igényeket.

SESZTINA LAJOS

vaskereskedése

DEBRECEN.

A Szabadság itéletében, bírálatában mindig önálló, független, erős meggyőződéséhez bátran ragaszkodik. Debrecen város közönségének összes érdekeit a Szabadság híven képviseli s támogatja.

A Szabadság szerkesztősége tehát méltán fordulhat a város összes művelt olvasóihoz azzal a kéréssel, hogy fizessenek elő a Szabadságra.

A Szabadság a jövő félévben még fokozottabb lelkesedéssel fogja teljesíteni kötelességeit s a szerkesztőség arra törekszik, hogy a Szabadság Debrecen város művelt közönségének kedves, nélkülözhetetlen lapja legyen.

A Szabadság szerkesztősége.

S z a b a d s á g.

A Szabadság előfizetési ára:

Helyben:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.
Egy hónapra	1 korona.

Vidékre:

Egész évre	20 korona.
Fél évre	10 korona.
Negyedévre	5 korona.

A fürdő-évad alatt a Szabadságot az előfizető kívánságára bárhová elküldjük.

Debrecen, Csapó-utca 9.

Tisztelettel:

A Szabadság kiadóhivatala.

Távbeszélő száma: 275.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum nyitva minden vasárnap tíz óráig napon d. e 9—12-ig.

- Jul. 2. A dalegylet dalestélye a Vigadóban
- Jnl. 2. A keresk. és iparkamara közgyűlése.
- Julius 4. Az István gőzm. munkásainak mulatsága a Margit fürdőben.
- Julius 4. A polgári kör mulatsága a Naygerdön

Debreceni séták.

Debrecen 1910-ben.

Péter és Pál, tudjuk, nyárban, Összeférnek a naptárban.

A városházán tegnap nevezetes ülés volt. A tanácskozók elhatározták a tizenhat milliós kölesön felvételét.

A cséplőgép tartozékai: gépszijak, olajok, zsiradékok, olajozó üvegek és rézszelenczék, aczél dobsin, csavarok, csavarvágók, Vaslemez, ólomlemez, asbestlemez, papirlemez, fész mérők, vizmutató üvegek, tömitések, rétegfémek és vizmentes ponyvák raktára.

Olyan simán ment ez a dolog, mint a mikor Árpád a Bikában a fekete árából előre lefogja a maga tiszteletdíját.

Gyönyörűség volt hallgatni a városi urak lelkesedését. Mintha felséges Rákóczi-nótákat zengedeztek volna az angyalok, oly édes, andalító zene zsongott a fülembe, le egészen a szívem mélyéig... Debrecen nagy lesz, hatalmas, európai, világváros... Elaludtam e gondolat varázsának ringatására és — 1910 ben, szent Iván éjtszakájára virradó hajnalban ébredtem fel...

*

A nagy templomban zugott az öreg Rákóczi harang. Megálltam a templom lépcsőzetén és végig bámultam a remek piac-utcán. Egyenesre vágta, a Hunyadi-utcánál kiszélesítették, úgy hogy sugárvonalban a vasuti pályaházig elláthatam.

Az utcán végtől végig robogtak a fogatok, kocsik, társzekerek. Karsu vilamosok suhantak két oldalt minden 3—4 percben. A fiatal platánfa-sor alatt bájos asszonyok sétáltak.

A Tisza-palotán innen hatalmas, kupolás palota ragyogott: a közművelődés palotája, mely nagy négyszögben átnyult egészen a Dégenfeld-térig. A pompás kövezeten a gumikerekű hintók szinte álomszerűen rebbentek tova.

A tiszta magyar stílusú új városháza méltóságosan emelkedett ki három emeletével és közepén négy erkélylyel körülvett magas tornyával.

Az utcákon csinos kézkubonyos legények jelentek meg, kik felnyitották a vízvezetési csapokat és hosszú csövekben merész sugárba szökkenő vízzel öntötték a burkolatot.

Fehér szállító gépkocsikon forró ártézi vizes puttonyokat hordtak házhoz a 40 fokos hévségű városi ártézi fürdő emberei.

Imbolygó léptekkel indultam álomsétámra. Amerre haladtam mindenütt új meg új csoda tárult elém.

Itt remek muzeum, tovább a bábaképző palotája, azután a pénzügyi palota, a m. á. v. igazgatóságának diszes pavillonja, majd a képzőművészeti csarnok kápráztatott el.

A Széchenyi-utca végén ép most épül egy új városrész: a debreceni egyetem. Huszonhat nagyszabású épület egy területen, egymástól apró virágos kertekkel, hársfa és diófa-sorokkal elválasztva. Négy utcában négy remek vásárcsarnok tetőzete csillog.

Szemem belefárad a szebbnél szebb paloták nézésébe.

Szédülni kezdek... Behunyom a szememet... S a nagyvárosias zsihongáson keresztül hallom a jövő dalát: Debrecen a vidék hatalmas középpontja, Debrecen a magyarság szíve, Debrecen a nemzeti élet forrása... Debrecennek százezer lakosa van.

... Ime ily gyümölcsöt termett az a fa, melyet a tizenhat milliós kölesön jól megmunkált talajába a város böcs vezetői 1903 ban nyár elején elültettek.

... Minek ebből a szép álomból felébredni? ...

Siketnéma iskola.

A siketnémákat gyámolító egyesület lelkes buzgalommal lát munkához. A város 16 milliós köleséből Puky főispán tegnap eszközölt ki 20,000 koronás alapítványt; Oláh Károly tanácsos pedig azt adja hírül, hogy a siketnéma iskola első osztálya még ebben az évben megnyílik.

Ezért Oláh Károly felhívást intéz a siketnéma gyermekek szüleihez és gyámjaihoz, valamint azokhoz a debreceni lakosokhoz, — kik siketnéma gyermekek ellátására vállalkozni kívánnak, hogy nálla július 10-ikén d. u. 5 óráig naponta d. e. 10—12 és d. u. 4—6 óra közt jelentkezzenek.

A siketnémák felvétele tárgyában a kérvényt az egyesület igazgatóságához címezve kell benyújtani, bélyegmentesen, anyakönyvi kivonattal, a siketnémaságot igazoló és himlőoltási bizonyítvánnyal s a családtagok családi és birtok állapotáról hatósági kimutatással, esetleg szegénységi bizonyítvánnyal.

Egyelőre, míg az egyesület anyagi ereje meg nem izmosodik, előnyben részesülnek, a kik 200 korona nevelési s ellátási díjat fizetnek.

Az iskolába 7—15 éves fiú és leány siketnémákat vesznek fel.

A kik a siketnémák ellátására vállalkoznak, háromféle ajánlatot tehetnek.

1. Internátusi elhelyezésre nézve a midőn a 12—16 siketnéma nemcsak együtt lakik s együtt kosztol, hanem — cipő és ruha kivételével — helyiségeik is takarítva és ők kiszolgálva lesznek. (Ez esetben az élelmező részére lakás, szükséges mellékhelyiségekkel, valamint tüzelőfa és világítás is ingyenesen jár, valamint a siketnémák lakását, éttermét és mosatását is az egyesület biztosítja mindenemű felszereléssel együtt.)

2. Externátusi elhelyezés, a midőn a siketnéma, vagy siketnémák egy családnál mindenemű teljes ellátásra (ruházaton kívül) lesznek befogadva. (Ez esetben a befogadandók száma meghatározandó.)

3. A midőn az illetők (kenyérrel együtt) csak az élelmezésre s annak a megjelölendő helyre szállítására minden egyéb kötelezettség nélkül vállalkoznak. Az ajánlatok szintén Oláh Károly városi tanácsoshoz adandók be.

Étrend: a debreceni országos tanítói árvaház étrendje, mely az országos tanítói árvaház igazgatóságánál megtekinthető.

Az ajánlatban nemesak számmal, de betűvel is kiteendő, hogy egy siketnéma ellátása fejében havonta mily összeg kívántatik s hogy az illető ezen pályázati feltételeket ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek tartja.

Utó vagy távirati ajánlatot el nem fogad költséget meg nem térít s az ajánlatok közt szabadon választ az igazgató tanács.

Az első évben 12—16 siketnémát vesznek fel, a következő években ugyanannyit és 8 év után az összes élelmezési létszám 96 lesz.

* „Iparvállalati és Kereskedelmi r. t.”
Uj cég iródik bele a debreceni részvény-

állalatok sorába. Tegnap, vasárnap tartották a Kereskedelmi törvény szellemében vett alakuló ülésüket az „Iparvállalati és Kereskedelmi részvénytársaság” alapítói. A vállalat tudvalevőleg a Geréby örökösök ecetgyárának teljes üzembehozatala mellett a kevés kockázattal járó oly iparágak létesítését öleli üzletkörébe, melyek a napi fogyasztás tárgyait képezik. A vállalatot 50 évre tervezik 200,000 korona részvénytőkére, mely 100 koronás, s melyből egyelőre csak 75 százalék lesz befizetve. A vállalat alapítójaként 30 részvényes szerepel, kik a tegnapi napig 70.000 korona részvényt jegyeztek. Az alapítók gyűlése elnökké Szávay Gyula kamarai titkárt, helyettes elnökké dr. Kenézy Gyulát, jegyzővé Lovász Jánost választották, pénztárnokul pedig a debreceni Ipar- és Keresk. bankot jelölték ki, amely intézet szintén az alapítók között szerepel. Az alapítók gyűlése megállapította a részvényaláírási felhívást, az aláírások határideje 1903 okt. 10. A részvényjegyzők a jegyzés alkalmával 10 százalékot fizetnek be a város bármely pénztáratánál. A további részletek befizetésére méltányos határidők vannak szabva. Az aláírási felhíváson alapítók gyanánt a következő nevek szerepelnek: Debreceni ipar és keresk. bank, dr. Balkányi Ede, Berger Jenő, Bóni gyártelep és mezőgazdasági r. t., dr. Bruckner Ernő, Csanak József, Debreceni Jenő, Geréby Pál örökös társai nevében is, Geiger Simon, Hauer Bertalan, Hochfelder Jakab, Kaszanyitzky Endre, dr. Kenézy Gyula, Kontsek Géza, Bárdos Géza, Lovász János, Mirk Endre, dr. Magoss György, Muraközy László, dr. Nyiri Ernő, Pálffy Gábor, Runkai Béla, Serli Gusztáv, Schvare Dávid, Szávay Gyula, Ullrich Jenő, Ungváry József, Vadon Sándor, Veszter István.

* Berger Andor esküvője. Dr. Berger Andor ügyvéd, a debreceni szabadelvű párt jegyzője, társadalmi életünk egyik felette kedvelt, előkelő egyénisége, július 5-én vasárnap délután 4 órakor tartja esküvőjét Szegeden. Krausz Mór föld-birtokos és neje Halász Sarolta bájos leányával, Ilonával. Debrecenből számosan utaznak az esküvőre Szegedre.

* A Csokonai-körből. A Csokonai-kör titkári ügyeit július 1-től augusztus végéig a Tusnád-fürdőn tartózkodó Kardos Albert helyett dr. Tüdös János főtitkár fogja végezni.

* Nyár. A naptár szerint nyár van, a naptár szerint a nap korán kél és későn nyugszik és egész nap perzseli a világot. A naptár szerint itt az ideje a nap-szurástól kapott ájulásoknak. Egy lap-társunk tehát joggal alkalmazkodik a naptár törvényeihez, midőn előfizetési felhívásában így köszönti a mai időjárást:

Nyár.

Perzselő, gabona-érlelő áldott idő. A nap erős sugarai végig kor-bácsolják, életre keltik a világot. — Csak a gyengék és kiesik sőhajtoznak, menekülnek a tikkasztó me-

leg elől, az erőseknek gyönyörűsége az a forró, édes nyár.

Már küldözgeti a követeit, már jönnek a forró szellők és a langyos éjszakák.

A dologban csupán az a mulatságos, hogy az idő hetek óta épen nem nyárias, sőt inkább valóságos zimankós. A Tátrából havazást jelentenek, a fürdőkben csak egy két vendég didereg és az emberek nem annyira a tikkasztó meleg, mint inkább a zimankós szél elül menekülnek. S míg táncol a tányér a borbélyműhelyek előtt, a felső kabátban is vacogó emberek azt dudolják, hogy

Hol a boldogság mostanában?

Baratságos, meleg szobában.

* Hogyan irnak magyarul az ujságok?

Bizony gyalázatosan, magyartalanul. Magyar fiukat sértő, magyar elmét felháborító nyelvünknek a fővárosi s vidéki sajtó nagy részében napról-napra történő ke-rékbe törése. Ime izelítőknek egy sor zamatatos értelmetlenség:

Ténydolog, hogy ha egy ember agya velejében felfekszik azon elhatározás, miszerint dacára szerényiségének, kiváltja minden vonalon a társadalmi eszméket, a kor szelleméből folyólag: — ezen bátorság jól veszi ki magát. A biztonsága érzetében beövakodó álliberálizmus kitesékeli lassan a humanitárizmus vivmányokat és a szőnyegen forgó esetbeui kételkedés főleg az által lesz veszélyessé téve, mert sok kevésbé ellenállási képességű egyén ebből következtetve azon képzeletben él, miszerint ha belenyugszik az új áthasonulások lényegszerű elfogadásába, ezzel ki van!

* Minek is a szerelem a világon. Kiss Róza borleány Gyurányi Alajosné Szent-Anna-utcai bormérésében odaajándékozta az ő hü szivét a katonabanda egyik nyalka tagjának. Csak hogy a csere szerencsétlen volt, mert tudnivaló, — baka szerelemnek vége szokott lenni. Szegény Kiss Rózát annyira lesújtatta kedvesének hűtlensége, hogy azzal együtt az élettől is megakart válni és öngyilkossági szándékkal zsirosszóda oldatot ivott. Bevitték a kórházba, a hol most halállal vívódik.

* Két diák gyalogos tanulmányútja. Dicséretes elhatározás fogamzott meg a debreceni felső kereskedelmi iskola két növendékének, névszerint Révész Aladár és Helferton Sándor fejében. Elhatározták, hogy a jól kiérdemelt szünidőt az ország egyik legérdekesebb részének megismerésére fordítják. Különösen Gömör vármegyét járják be és pedig gyalogosan, hogy annak nevezetes természeti ritkaságait töviről hegyére megismerhessék.

* Két kis füzet jelent meg Lie. Lenc Géza tiszaroffi lelkészétől: „Szabadság napja” és „Krisztus feltámadása” — cím alatt. — Mindegyiknek ára 10 fillér, s a helyi könyvkereskedésekben kapható. — Az érdekes témákat tárgyaló füzeteket ajánljuk olvasóink figyelmébe.

* Alkalmi vers. Tegnap délután egy egyszerű, de piszkos megjelenésű vers-faragó kopogtatott a szerkesztőség ajtaján. Miután megkapta a választ, hogy „kivül tágasabb”, habozás nélkül belépett és a következő verset olvasta föl, amelyen — szerinte — az idej hűvös nyárról mond feddő éneket. Ime, a költemény:

Ugyan édes Fahrenheit.

Kis angyalom!

Miért ön olyan mélyen lejt?

Kis angyalom!

Lám az öreg Celsius,
Magosra szök, mint hiúz,
Kis angyalom!

Természetes, hogy az utolsó sorokat már csak röptében olvasta. Ugyanis repült a kedves.

* **Az eger—miskolci és eger—kassai menetdíjak leszállítása.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint f. évi augusztus 1-től kezdve az eger—miskolci menetdíjak a távolsági forgalom 5. rendszakaszából a 4-be és az eger—kassai menetdíjak a távolsági forgalom 11. rendszakaszából a 10-be lejjebbítetnek.

* **Hegedűtolvaj.** Varga Balázs ladányi kóbor cigány hajlamainak és a faji tradícióinak engedve, hegedűt lopott. Azaz a hajlam és tradíció nem a hegedű után hajtotta, hanem arra ösztönözte, hogy lopjon. El is emelte Német Károly m. kövesdi atyjafia hegedűjét, — a kinek panaszára nyomozni is kezdte a csendőrség és meg is találta a kabai határban, ámde hegedű nélkül. A hegedűt elcsereélte Zambó János tiszafüredi lakos hegedűjével, ezt pedig eladta. A mint látszik a kóborlásra sem csekélyebb hajlama van, mint a lopásra.

* **Harapós haragos.** Rác János hajdudorogi lakos szörnyen megharagudott özv. Zováth Ferencnére, a ki vele egy fedél alatt lakott, mert egy rossz hírű egyénnel szerelmi viszonyt folytatott. A harag utóbb is kitört és Rác János megtámadta a csintalan menyecskét, miközben annak egyik ujját úgy megharapta, hogy súlyos testi sértés vétsége miatt a bírósággal kell számolnia.

A megfejtelt Rip. A budapesti Népszínház személyzete is pihenőre tért tegnap. Két hónapi szünetre szétoszlott a társaság, mely a tél folyamán Bob herceg-et nyaggatta, tavasz vége felé pedig a Rip van Winkle új átdolgozásával tette esúfá a nemes művészetet. Az új Rip ugyanis — boldogan végződik, Rip nem vénül meg, hanem felébred s Lizbetje karjai közt örül annak, hogy a kék hegyek látománya csak álom. — A színház utolsó estjén megjelent a színház előtt az öökké fanyarul vig és vígan fanyar Kassai Vidor Dícskedett egy tag a lefolyt (vad művészi sikereivel. Mire Kassai így intette le:

— Ugyan mit csináltak? Elnyűtték Bobot és megfejtették — Rippet!

* **Liba a gólyafészkekben.** Szatmárnól írják: Még a tavasszal történt hogy Tóth István nyirmadai gazda házában egy gólyapár rakott fészket. A piros esőrü anya madár most a párzás idején tojásaint ült s alig hagyta el fészket. Mintegy két hét előtt Tóth István egy libatojást helyezett el a fészkekbe s nagy kíváncsisággal várta a történéndőket. A nőtény gólya a napokban ki is költötte a kis libát, amely azonban sehogysem tetszett a gólyapárnak. Tegnap aztán mintegy száz gólya szállott le a házra, amelyek körülállották a fészket. Észre lehetett venni rajtuk, hogy nagy fontosságú ügyben gyülekeztek össze talán három határból is. A gólyacsapat egyszerre felszáll, majd ismét leereszkedett a fészkek köré. Ekkor aztán hegyes csőreikkel neki estek a kis libának és darabokra tépték. Aztán, mint akik jól végezték dolgukat ismét elrepültek. A legérdekesebb a dologban az, hogy a nőtény gólya este csak várta a párját, de az nem jött többé vissza s ez olyan erkölcsfélélt jelent, mely a gólyák házasságát jellemzi. A gólyamama busan, egy lábán néz a messzeségbe és gondolkodik a fölött, vajjon ki sodorhatta a boldogtalanságba.

* **Az olvasztott arany.** A fogtömésről van szó egy társaságban. Azt kérde a legérdekesebb fél, hogy micsoda anyagokkal tömnek be a lyukas fogat? Mondják, hogy leginkább arannyal.

— Hát aztán hogyan teszik a fogba az aranyat?

— Megolvasztva, felelik egyhangulag.

— De hiszen, kiált fel a kérdezősködő, bi-

zony én nem engedek forró aranyat tömni a fogamba.

* **Táncitanítási jelentés.** Alföldy Károly okleveles táncitanító nyári táncitanítási tanfolyamát július hó 1-én délután 5 órakor megkezdte. Beiratkozni bármely időben lehet lakásán Péterfia 2. sz. a.

x **Tennis és Tourista ingek,** tennis övek, valamint francia batist és zephir divat ingek legnagyobb választékban **Fekete Jakab** uri divat kalap és fehérnemű üzletében. A szabadalmazott Frisch féle patent alsónadrágok egyedüli főraktára, kizárólag budapesti férfi cipők.

x **Legdivatcsaló** fille, schvéd, czérna selyemnecc keztük aplicatióval, nagy választékban érkeztek **Bartha Kálmán** főtéri üzletében.

x **Az iskolai év** közelgő végével, egy 6 gimnáziumot végzett alkalmas fiatal embert **gyógyszerész-gyakornokul** felveszték. Dr. Rothschnek V. Emil, Debrecen, Kossuth-utca.

Az **Arany Bika** kávéházában ma este **Rác Károly** zenekara játszik

TÁVIRATOK.

Khuen Héderváry kormányzati elvei.

Budapest, jun. 29. A szabadalvtűpárt ma este nagy értekezletet tartott, melyen a képviselők rendkívül nagy számmal s a miniszterek valamennyien megjelentek.

Khuen Héderváry gróf miniszterelnök kifejtette kormányzati elveit, melyeket holnap a képviselőház és a főrendiház ülésén programmbeszédbe foglal. A **szabadalvtűség** — ugymond — fundamentuma a magyar kormányzatnak. Ő teljesen **Szék Kálmán kormányzati elveinek** alapján áll. A **magyarság megerősítését, fejlesztését az ország legfontosabb feladatának** tekinti. (Zajos, általános éljenzés.)

Hodossy Imre és Hieronymi Károly üdvözölték a miniszterelnököt és kifejezték a párt osztatlan bizalmát. **Hodossy** különös melegséggel emlékezett meg **Szék Kálmán** működéséről, mit a párt zajosan helyeselt.

Az új miniszterek hivatalos működése.

Budapest, juni 29. Khuen-Héderváry miniszterelnök ma korán reggel megjelent a miniszterelnökségben és minden formáság mellözésével megkezdte hivatalos működését. **Fejérváry** elbucszása után **Kolozsváry Dezső** honvédelmi miniszter elfoglalta hivatalát. A minisztériumban eretszettel fogadták.

Fejérváry reaktiválása.

Budapest, juni 29. A hivatalos lap holnap reggeli száma közli **Fejérváry Géza** báró tábornagynagy tényleges katonai szolgálatba való visszahelyezését. **Fejérváry** ma elbucszott a minisztérium

tisztikarától. A buesu megható voltában erősen elütött a hasonló alkalmaknál megszokott bucsuzásoktól.

Miniszterek képviselőjelöltsége.

Budapest, juni 29. Fejérváry lemondásával megüresedett a **temesvári mandátum**, melyet **Khuen-Héderváry** miniszterelnöknek ajánlanak fel. Az **uj-verbászi** kerületben **Kolozsváry** honvédelmi minisztert léptetik fel.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Madrid, jun. 29. A bilbao-saragoszszai vonalon nagy vasuti szerencsétlenség történt. Egy vonat teljesen tönkre ment. Eddig 14 halottat és 50 sebesültet huztak ki a romok alól.

Madrid, jun. 29. Az utolsó Saragoszszából érkezett távirati hírek szerint a vasuti szerencsétlenség alkalmából **ötven** személy életét veszítette, száz megsebesült. Részletes híradás még nem érkezett.

Szerbia új királya.

Belgrád, jun. 29. A királynak biztosságát célzó, eddig szokásban volt óvintézkedéseket az utcán és a templomban, teljesen megszüntették, a mi nagy meglepedést keltett a lakosság körében.

Belgrád, juni 29. A hivatalos lap belü gyminiszteri utasítást közöl, a melyben a belügyminiszter felszólítja a kerületi elöljárókat, hogy a mai községi választások alkalmából szigoruan ügyeljének a **polgárok alkotmányos jogainak megóvására** és azok jogainak minden megsértését büntessék.

Belgrád, juni 29. A Péter királynak trónralépését notifikáló táviratra a szultán a következőket válaszolta: Vettem felséged táviratát, melyben tudtomra adja trónraléptét. Ezen alkalomból szerencsekívánatomat fejezem ki felségednek, a mire azon őszinte rokonszenv indít, melyet felséged háza minden időben császárságom iránt tanusított, Nem kételkedem abban, hogy felséged ugyanolyan barátságos érzéseket fog tanusítani, melyeket én hasonló érzelmekkel fogok viszonzozni.

Uj angol főiskola Londonban.

London, jun. 29. Earl of Rosebery levelet irt a londoni grófság tanácsa elnökéhez, melyben **Londonban olyan főiskola** létesítését indítványozza, mint a charlottenburgi. Megjegyzi, hogy majdnem szégyenletes, hogy Anglia ifjusága legkiválóbb technikai kiképzését csak amerikai és német egyetemeken szerezheti meg. Különböző angol iparágak szenvednek megfelelő intézetek híján. A charlottenburgi főiskola a legtekélyesebb minta, melynek nagy részben köszönhető Németország nagy iparágainak elért eredménye. Tervszerint az új főiskolát a londoni egyetemhez csatolnák.

Görögország új kormánya.

Athén, jun. 29. Az új kabinet következőképen alakult meg. Theotokisz — elnökség és külügy; Levidisz — belügy; Lombardosz — tanügy; Kalageropulosz — igazságügy; Stefanopulosz — tengerészetügy; — Simopulos — pénzügy; Grivasz — hadügy.

Kereskedelmi szerződés Olaszországgal.

Róma, jun. 29. Az egyesült kereskedelmi kamarák gyűlést tartottak, a melyen következő napirendet fogadták el. Miután a gyűlés az osztrák-magyar monarchiával, Németországgal és Svájcjal megújítandó kereskedelmi szerződésekkel szemben a megtorló vámokat nem tartja helyesnek, megbizta elnökségét, vizsgálja meg azon kérdést, hogy a kereskedelmi kamaráktól indítványozott részleges tarifaváltoztatásokat egyáltalán lehet-e kérni a kormánytól és ha igen, melyeket, hogy az egyes iparágak különös vagy új szükségletei kielégítést nyerjenek.

Regény csarnok.**A tejtestvér.**

Első rész.

(Folytatás.)

Ez a minden teketória nélkül kimondott ijesztő fenyegetés legyőzte Louëssart asszony utolsó ellenállását.

Halálos rémületében most már ő maga könyörgött az urának, hogy induljon annak az asszonynak a fölkeresésére, a ki arra lesz hivatva, hogy megmentse a gyermekét és a kire ő már eleve is féltékeny volt.

De hol keresse az ember azt a ritka madarat, ezt az egészséges, becsületos dajkát, a ki rááll, hogy más asszony gyermekének adja oda az emlőjét?

A két Louëssart szemlét tartott a szomszéd falvak fiatal házaspárjai felett, de nem akadtak rá a keresett csoda-madár.

Csak úgy fött már a fejük, midőn Bonnay Dávid, a ki ép látogatóba jött a lányához és tanuja volt a tanácskozásnak hirtelen felkiáltott:

— Várjatok csak egy kicsit! Megvan a mit kerestek.

Gyorsan leszaladt, felkantározta Louëssarték paripának esufolt gebéjét, a mely téltlenül unatkozott az istállóban és lóhalálában hazalovagolt.

Eszébe jutott Noirtin esendbiztos felesége, a ki a falu elején egy kis erdőszéli házában lakott és épen hat hónappal ezelőtt adott életet egy kis leánykának, s ő maga táplálta gyermekét.

Ezek a Noirtinék vagy tíz év óta laktak ezen a vidéken s kitünő hirben állottak; két gyermekük volt, egy tizenegy éves fiú, a ki a verduni szemináriumban tanult és egy kis leánykájuk, a ki néhány évi időköz után született.

Noirtin Sévverine, az anya harmine év körüli, de még mindig elég csinos, egészséges, viruló és jó kedvű asszony volt.

Szóval, megvolt benne minden tulajdonság arra, hogy Louëssarték örökösét erönkre juttassa.

Mialatt végig vágatott az „Ördög torkolatán”, Bonnay ur számított, hogy Noirtinék amugy is csak bajjal tudnak megélni.

Kétségtelen, hogy váratlan jó szerencseképen fogadják majd ezt a dajkaságot, a mely havonként hatvan frank rendkívüli bevétellel szaporítja jövedelmüket.

Külömbem is Noirtin esendbiztos neki lekötöztette és így nem tételezte fel, hogy indítványára tagadó választ kaphasosn.

A véletlen szerencse úgy hozta magával, hogy útközben találkozott Noirtinnal, a ki vacsorára indult hazafelé.

(Folyt. köv.)

Szünidei tanfolyam.

Ezerekre menő tanítványaim első sorban gyönyörű írásuknak köszönhetik állásfoglalásukat, haladásukat.

Magam is legelső állásomat szépirásomnak köszönhettem.

Bátor vagyok ennél fogva az általam f. é. július hó 7-én megnyitandó szépirási tanfolyamra a mélyen tisztelt közönség becses figyelmét felhívni. Tandíj 20 korona. Beiratások naponta 11—12 óráig saját irodámban: Piacz-utca 58. szám Bankpalota II. emelet.

Debrecen 1903. év július hó 1-én.

Kiváló tisztelettel

Zalai Márk,

tanár.

Magy. kir. államvasutak.

95350 E I. szám.

Pályázati hirdetés.

Az alólírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak Szöllős állomásának helyiségei és külső területei villamos világítására szükséges berendezések létesítésére ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ezen munkára vonatkozó részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás a magy. kir. államvasutak igazgatósága E. I. szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 75. III. emelet 27 ajtószám) kapható.

A feltételeknek megfelelően kiállított ajánlat ivenként 1 korona, mellékletei pedig ivenként 30 filléres magy. kir. okmánybélyeggel ellátva, lepecsételve legkésőbb folyó évi július hó 21-éig, déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatósága gépészeti főosztályában átadandók vagy postán oda küldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el:

„Ajánlat 95350—903 számhoz, Szöllős állomás villamos világítási berendezésére.”

A bánatpénz, mely az ajánlat végösszegének legalább 5 százalékát kell, hogy kitegye, legkésőbb folyó évi július hó 20-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Bánatpénz nélkül, elégtelen bánatpénzzel, vagy elkésve benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartásával állítatnak ki, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1903. június hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

A legjobb arczszépítőszert a **SERAIL-ARCZKENŐCS,** mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. } Kitünő toillet szappanok a } Serail-puder. Kiváló finom arczpor
Epe-szappan. } o kenőcs használatához o } háromszinben, fehér, rózsás és crème
Serail-crème. nappali használatra. } 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalevits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerészertárban
Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára 1 kor. 40 fillér
Egy kis tégely ára 70 fillér